

# Η ΛΑΥΡΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΑΒΒΑ ΚΑΙ ΤΟ ΤΥΠΙΚΟ ΤΗΣ

(ΟΜΙΛΙΑ ΤΩΝ ΣΑΒΒΑΪΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΠΟΥ ΕΣΤΑΛΗ ΣΤΟ ΕΤΗΣΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΜΟΝΑΧΩΝ-ΜΟΝΑΖΟΥΣΩΝ ΣΤΟ ΣΟΥΠΡΑΣΛ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ -ΣΕΠΤ.2012)

Ἡ Ἱερά καί Σεβάσμια Λαύρα τοῦ Ὁσίου Πατρός ἡμῶν Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου στήν ἔρημο τῆς Ἰουδαίας ἀποτελεῖ μοναδικό φαινόμενο στήν Ἐκκλησιαστική μας Ἱστορία. Ἐπί 1.500 καί πλέον ἔτη συνεχοῦς μοναστικῆς ζωῆς ὑπῆρξεν ἀναμφιβόλως μία θεόκτιστος ἔπαλξις καί φάρος τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως καί ζωῆς. Ὅπως πολύ σωστά ἔχει ἐπισημανθεῖ, ἡ Λαύρα τοῦ Ἀγίου Σάββα εἶναι ἡ **πριγκίπισσα πασῶν τῶν Μονῶν** καί τό πρότυπο παράδειγμα μοναχικῆς βιοτῆς.

Ὑπῆρξε **πρωτοπόρος** στήν διαμόρφωση τῆς Ὁρθοδόξου λατρείας, τοῦ Τυπικοῦ καί τῆς Ἱερᾶς Ὑμνογραφίας. Ἀνέδειξε στό νοητό στερέωμα τῆς Ἐκκλησίας μας πλῆθος ἁγίων, Ἱεραρχῶν, Ὁμολογητῶν, Ἀναχωρητῶν, Ὁσίων Κοινοβιοτῶν, Διδασκάλων, Θεολόγων καί Μαρτύρων.

Ἅγιοι τῆς Λαύρας -ἐκτός τοῦ Ὁσίου, Θεοφόρου Πατρός καί κτήτορος αὐτῆς, Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου- εἶναι:

-ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, Μέγας Δογματικός Θεολόγος,

Ὁμολογητής καί Ὑμνογράφος τῆς Ἐκκλησίας μας

(4 Δεκεμβρίου)

-ὁ Ἅγιος Κοσμάς ὁ Μελωδός, ἐπίσκοπος Μαΐουμά, θετός ἀδελφός τοῦ Ἀγίου Δαμασκηνοῦ καί Μέγας -ἐπίσης- Ὑμνογράφος

(14 Ὀκτωβρίου)

-ὁ Ἅγιος Ἰωάννης, ἐπίσκοπος Κολωνίας, ὁ Ἡσυχαστής

(3 Δεκεμβρίου)

-οἱ Ὅσιοι αὐτάδελφοι καί Ὁμολογηταί Θεόδωρος καί Θεοφάνης, οἱ Γραπτοί

-ὁ ἅγιος Θεόδωρος, Ἀρχιεπίσκοπος Ἐδέσσης τῆς Συρίας, ὁ θαυματουργός καί συγγραφεύς

-ὁ ἅγιος Μιχαήλ, ὁ Ὁσιομάρτυς καί ἀνηψιός τοῦ ἁγίου Θεοδώρου (19 Ἰουλίου)

-ὁ ὅσιος Ξενοφῶν, μετὰ τῆς συμβίας του Μαρίας καί τῶν υἱῶν αὐτῶν, Ἀρκαδίου καί Ἰωάννου

-ὁ ἅγιος Ἀνδρέας, Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης, ὁ Ἱεροσολυμίτης καί ποιητής τοῦ Μεγάλου Κανόνος

-οἱ ἅγιοι Στέφανοι (ὁ Μελωδός καί ὁ θαυματουργός)

-ὁ ὅσιος Ἀντίοχος, ὁ Πανδέκτης (24 Δεκεμβρίου)

-ὁ ἅγιος Ἀναστάσιος, ὁ Πέρσης (22 Ἰανουαρίου)

-ἡ ὁσία Σοφία, ἡ μήτηρ τοῦ ἁγίου Σάββα

-τό πλῆθος τῶν Ὀσιομαρτύρων Ἀββάδων, τῶν ἀναιρεθέντων ὑπὸ διαφόρων βαρβάρων ἐπιδρομέων καὶ πολλοὶ ἐπιπλέον ἐπώνυμοι καὶ ἀνώνυμοι Ὅσιοι Πατέρες καὶ Μάρτυρες, οἱ ὅποιοι ἐορτάζονται πανηγυρικῶς σέ κοινή Σύναξη τὴν Γ΄ Κυριακὴν, μετὰ τὴν Πεντηκοστήν.

Ὅλοι τους συναποτελοῦν τὴν δόξα καὶ τό καύχημα τῆς Λαύρας καὶ μέχρι σήμερα στηρίζουν, εὐλογοῦν καὶ ἀγιάζουν -διὰ τῶν Ἱερῶν τους λειψάνων- τοὺς ἐκάστοτε ἐνασκουμένους πατέρες.

Ἄν θελήσουμε -ἐν συντομία- νὰ χαρακτηρίσουμε τὴν **Ἱστορία τῆς Λαύρας**, θὰ λέγαμε ὅτι συγκροτεῖται ἀπὸ τρία κυρίως στοιχεῖα: **ιδρωῖτες, δάκρυα καὶ αἷματα**.

Καὶ πρῶτα ἔρχονται οἱ **ιδρωῖτες** πάντων τῶν -ἐξ ἀρχῆς μέχρι σήμερα- ἀσκησαμένων Πατέρων, οἱ ὅποιοι ἐκοπίασαν μέσα στὸν καύσωνα τῆς ἐρήμου καὶ ὥς ποταμούς προσέφεραν -καὶ προσφέρουν- στὸν Κύριο τοὺς κόπους τῆς ἀσκήσεως, τῆς διακονίας καὶ τῆς μετανοίας.

Ἐπειτα ἔρχονται οἱ πηγές τῶν **δακρύων**, οἱ ὁποῖες ἐνωμένες μέ τό -κατὰ θεόν- πένθος, τὴν μετάνοια καὶ τοὺς ιδρωῖτες τῆς ἀσκήσεως, ἐγεώργησαν τό ἄγονον τῆς ἐρήμου τῶν ψυχῶν καὶ ἐκαρποφόρησαν ἑκατονταπλάσια τοὺς καρπούς τῶν ἐνθέων ἀρετῶν.

Εἶναι ἀκόμη καὶ τὰ πάνσεπτα μαρτυρικά **αἷματα**, τῆς ἀθλήσεως τῶν μακαρίων Ἀββάδων, οἱ ὅποιοι ἐτελείωσαν τὸν καλὸν τοὺς ἀγῶνα ἢ μᾶλλον ἐτελειώθησαν διὰ τοῦ μαρτυρίου στήν -κατὰ τὸν θεὸν καὶ τὸν πλησίον- ἀγάπη.

Κάθε σπιθαμὴ γῆς, κάθε ὀπὴ καὶ σπήλαιον τῆς ἐρήμου, κάθε πέτρα καὶ σχισμὴ βράχου, εἶναι ποτισμένα μέ τὰ αἷματα, τὰ δάκρυα καὶ μέ τοὺς ιδρωῖτες τῶν θεοφόρων Πατέρων καὶ γι' αὐτὸ ἀποτελοῦν ἐστίες ἁγιασμοῦ γιὰ τὸν κάθε πιστὸν προσκυνητὴν τῆς Ἀγίας Γῆς.

Ἐκεῖνος ὅμως πού ὑπῆρξε ἡ αἰτία καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς θαυμαστῆς Ἱστορίας τῆς Λαύρας -ἀνὰ τοὺς αἰῶνες- εἶναι ἀσφαλῶς ὁ **Μέγας καὶ Θεοφόρος Πατὴρ ἡμῶν Σάββας ὁ Ἕγιασμένος**, τό καύχημα τῶν ἀναχωρητῶν, ἡ δόξα τῶν Μοναχῶν, ὁ φωστήρ τῆς Οἰκουμένης, ὁ ὅποιος μέ πλῆθος θαυμάτων φωτίζει καθ' ἐκάστην τὰ σύμπαντα καὶ διὰ τοῦ ἀφθάρτου αὐτοῦ λειψάνου καθωραϊζει, ἀγιάζει καὶ στηρίζει τὴν Ἱερά Λαύρα καὶ τοὺς Μοναχοὺς της.

Ὁ πρῶτος πυρήνας τῆς Λαύρας δημιουργεῖται ἀπὸ ἑβδομήντα ἀναχωρητές, οἱ ὅποιοι συγκεντρώθηκαν γύρω ἀπὸ τὸν ἅγιο, περί τό 483 μ.Χ. καὶ ἐξῆς. Ἡ Λαύρα τότε μεταφέρεται στήν δυτικὴ πλευρὰ τοῦ Χειμάρρου τῶν Κέδρων, ὅπου καὶ κτίζεται ἡ «θεόκτιστος» Ἐκκλησία πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγίου Νικολάου. Λίγο ἀργότερα οἰκοδομεῖται ὁ μεγάλος κεντρικὸς ναὸς (τό καθολικόν), ἀφιερωμένος στὸν Εὐαγγελισμόν τῆς Θεοτόκου, καὶ τὰ ὑπόλοιπα κτίσματα πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ αὐξανομένου πλήθους τῶν Μοναχῶν.

Ἡ Μεγίστη Λαύρα ἀπετέλεσε τό πρότυπο κατὰ τὸν βίον καὶ τό λειτουργικὸ τυπικὸ

της και για τις άλλες τρεις λαύρες και τα έξι κοινόβια, τα όποια ο ίδιος ο άγιος Σάββας ίδρυσε μέχρι τον θάνατό του.

Η **ζωή του αγίου** υπήρξε πανοσφία και άγγελική. Από την νηπιακή του ηλικία ο άγιος Σάββας αφιερώθηκε στον Θεό. Από τα όκτώ του χρόνια εισήλθε στο κοινόβιο των Φλαβιανών, στην πατρίδα του την Καππαδοκία. Πάντοτε, και μέχρι τέλους της επιγείου βιοτής του, υπήρξε παράδειγμα εγκράτειας, υπακοής και ταπεινοφροσύνης.

Όταν ήταν νέος μοναχός επιθύμησε, εκτός της εύλογημένης ώρας του φαγητού, ένα μήλο από τον κήπο. Τότε τιμωρώντας τον έαυτόν του, για την παράκαιρη επιθυμία αυτή, έβαλε κανόνα τον υπόλοιπο χρόνο της ζωής του να μην ξαναφάγει ποτέ μήλο, γεγονός που τηρείται μέχρι σήμερα από όλους τους Μοναχούς της Λαύρας.

Εύθυσ έξ αρχής ο άγιος ακολουθώντας τις διατάξεις των παλαιότερων Αγίων - Αντωνίου, Παχωμίου και Βασιλείου των Μεγάλων- όρισε ή Μονή (ή Λαύρα) να είναι **άβατος** για πρόσωπα του γυναικείου φύλου. Αυτή εξάλλου υπήρξε ανέκαθεν ή επίσημη βασική γραμμή στην Εκκλησιαστική αλλά και στην πολιτική νομοθεσία, από την εποχή του Ιουστινιανού (Νεαρά 133, κανόνες 47 & 18 των Οικουμενικών Συνόδων Πενθέκτης & Ζ' αντιστοίχως), και μέχρι τις ήμέρες μας διατηρείται σε πλήθος Ιερών Μονών. Όλα σχεδόν τα Μοναστηριακά Τυπικά υιοθετούν και υπογραμμίζουν την αυστηρή αρχή του «άβάτου» σε πρόσωπα του άλλου φύλου, άνδρες ή γυναίκες.

Κυρίως όμως τό «άβατον» απορρέει θεμελιωδώς από την μοναχική υπόσχεσην κάθε Όρθοδόξου Μοναχού ή Μοναχής κατά την κουρά του/της, να τηρήσει την παρθενία (άγνεία σώματος και ψυχής). Η Λαύρα του Αγίου Σάββα μέχρι σήμερα, πιστή κατά πάντα στην παράδοση των Θεοφόρων Πατέρων, τηρεί ανεξαιρέτως την αρχήν του «άβάτου», όχι από μίσος ή αποστροφή προς τις γυναίκες –όπως υποστηρίζουν οι κατήγοροι, ούτε απλώς ως θέμα ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή ως ιστορικό και πολιτιστικό κειμήλιο, αλλά θέλοντας να προβάλλει και την βαθιά θεολογική και έσχατολογική προοπτική της ανθρωπίνης φύσεως στον σύγχρονο έκκοσμιευμένο κόσμο.

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα για την Λαύρα υπήρξε άπαρχής ή έλλειψις νερού. Ο άγιος αναγκάζεται να καταφύγει στην βοήθεια του Θεού, διά της προσευχής, και ω του θαύματος!, στην βάση της Μονής, δίπλα από τον χείμαρρο, βλέπει έναν άγριο όνο να σκάβει τό μέρος και από τότε μέχρι σήμερα αναβλύζει μέσα από τον άγονο βράχο νερό, διαυγέστατο και δροσερό, από τό όποιο πάντοτε έπιναν και πίνουν οι άδελφοί της Μονής.

Είναι τό λεγόμενο **Αγίασμα του Αγίου Σάββα**, τό όποιο μεταφέρεται καθημερινά μέ κόπο σε δοχεία των 20-30 λίτρων από τους άδελφούς, και δίνεται ως εύλογία στους προσκυνητές. Έχει -μεταξύ των άλλων- και ιαματικές ιδιότητες. Επειδή όμως τό αγίασμα είναι ελάχιστο και χρησιμεύει προς πόσιν μόνον από τους Μοναχούς, ή Λαύρα διαθέτει μεγάλες δεξαμενές νερού (=στέρνες), στίς όποιες συγκεντρώνεται βρόχινο νερό, τό όποιο προορίζεται για πότισμα, χώρους αναγκάιους και άλλες έργασίες, αλλά και για τό πλήθος των προσκυνητών, ιδιαιτέρως τα τελευταία έτη (ως πόσιμο, δηλαδή, νερό).

Αξίζει εδώ -παρεμβατικά- να αναφερθοϋμε και στο θέμα της **άλουσίας** των Μοναχών της Λαύρας, μία εύλαβική άσκητική συνήθεια αιώνων, που στίς ήμέρες μας τείνει

δυστυχώς -στά μοναστήρια του κόσμου- νά εκλείψει. Οί Πατέρες, όπως σέ όλα τά θέματα τής ασκήσεως, πρόσεχαν ιδιαιτέρως νά περικόπτουν τήν σωματική ανάπαυση καί περιποίηση, τήν υπέρ τό δέον. Γι'αυτό, μαζί μέ τήν ἐγκράτεια στίς τροφές, στά λόγια καί γενικά σέ όλες τίς αἰσθήσεις, ἀρνοῦνταν ἐκουσίως νά γυμνώσουν τό σῶμα, νά τό ἐγγίζουν ἢ καί νά βλέπουν τά γυμνά μέλη του, ἀποσκοπώντας νά διαφυλάξουν ἀμόλυντη τήν σωφροσύνη καί νά ἔχουν ὅλον τόν νοῦ καί τήν καρδιά τους στήν προσευχή καί τήν θεωρία τῶν Οὐρανίων.

Ποιός μπορεῖ νά διηγηθεῖ ἐπαξίως καί ἐπακριβῶς τούς ἀσκητικούς ἀγῶνες, τούς πειρασμούς καί τά θαύματα πού ὁ θεός ἐνεργοῦσε καί ἐνεργεῖ μέχρι τώρα, διὰ μέσου τοῦ ἁγίου Του;

Μέ πολλή συντομία ἀναφέρουμε:

α) Τούς μεγάλους ἀγῶνες του γιά τήν Ὁρθοδοξία καί κατά τής αἰρέσεως τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ. Μέ τήν κινητοποίηση ὅλων των Μοναχῶν τής ἐρήμου κατόρθωσε νά στηρίξει τούς Ὁρθόδοξους Πατριάρχες Ἡλία καί Ἰωάννη, καθ' ἣν στιγμήν οἱ Ἐκκλησίες Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας καί Ἀντιοχείας εἶχαν περιέλθει σέ Μονοφυσίτες Πατριάρχες.

Ἀλλά καί ἀργότερα, τό 808 μ.Χ., ἡ Λαύρα ὑπό τήν καθοδήγησιν τοῦ εὐλαβοῦς Ἡγουμένου τῆς Ἰωάννου πρωτοστάτησε ἐπίμονα στήν ἀπόκρουση τῆς πρωτοεμφανισθείσης προσθήκης τοῦ Filioque ἀπό Βενεδικτίνους Μοναχοῦς τοῦ Ὁρους τῶν Ἐλαιῶν, μισόν αἰῶνα περίπου προτοῦ λάβει κυρίαρχη θέση στίς ἐπίσημες θεολογικές διενέξεις Ὁρθοδόξων καί Παπικῶν.

β) Τήν δύναμιν τῆς ἐνοικούσης -στόν Ἅγιο Σάββα- θείας Χάριτος, μέ τήν ὁποίαν ἔλυσεν πενταετῇ ἀνομβρία στά Ἱεροσόλυμα, ἐξεδίωξε τούς δαίμονες ἀπό ἀνθρώπους, ἀλλά καί ὀλόκληρες περιοχές, στίς ὁποῖες ἰδρύθηκαν κοινόβια. Ἀμέτρητες εἶναι οἱ θεραπείες τῶν ἀσθενειῶν, οἱ ὁποῖες συνεχίζονται καί στίς ἡμέρες μας. Ἰδιαιτέρως δέ, ὅσες σχετίζονται μέ τήν πολυώδυνο νόσον τοῦ καρκίνου. Σημειώνουμε ἐδῶ, τήν ἱαματική χάρη τοῦ φοίνικα καί τῶν καρπῶν του, τόν ὁποῖον ὁ ἴδιος ὁ ἅγιος φύτεψε, καί μέχρι σήμερα -δι'εὐχῶν του- λύεται σέ πολλούς ἄτεκνους συζύγους ἢ στείρωση.

γ) Τήν ὁσιακή κοίμησιν τοῦ Ἁγίου στήν Λαύρα, τό 533 μ.Χ. Τό τίμιο Λείψανό του, μετά ἀπό 15 ἔτη, βρέθηκε ἄφθορο καί εὐωδιάζον. Κατόπιν μεταφέρθηκε στήν Κωνσταντινούπολη καί ἀπό ἐκεῖ στήν Βενετία τό 1204, μετά τήν ἄλωση τῆς Πόλης ἀπό τούς Σταυροφόρους. Τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1965 ἐπεστράφη ὀριστικά στήν Λαύρα μέ πολλή ἐπισημότητα καί πλῆθος ἐπακολουθούντων σημείων (πρό, κατά καί μετά τήν ἐπανακομιδήν).

Τό γεγονός ἀποτελεῖ τήν **δεύτερη μεγάλη πανήγυρη τῆς Μονῆς** καί ἐορτάζεται μέ τήν παρουσία τοῦ Πατριάρχου, Ἱεραρχῶν καί φυσικά μέ ὁλονύκτια ἀγρυπνία, στίς 13/26 Ὀκτωβρίου, κάθε χρόνο.

Δέν θά παραλείψουμε ἐδῶ νά τονίσουμε ὅτι ἕνα ἀπό τά ζωντανά θαύματα τῆς Πίστεώς μας, παρατεινόμενο στούς αἰῶνες καί μοναδικό στό εἶδος του, εἶναι γιά τήν Λαύρα ὁ **τρόπος ταφῆς τῶν Μοναχῶν**. Ὅχι πως τελεῖται κάποια διαφορετική ἀκολουθία, ἀλλά ἐνῶ ὁ χώρος πού κατατίθενται τά σώματα τῶν Πατέρων εἶναι ἕνα στενό ὑπόγειο σπήλαιο, μέ πέτρινες θῆκες στό προαύλιο τοῦ Καθολικοῦ, κατά τήν ἀποσύνθεσιν δέν παρατηρεῖται ἡ ἐλάχιστη δυσοσμία. Καί μπορεῖ ὁ καθείς πού θά

παρευρεθεῖ στήν κηδεῖα ενός ἀποθανόντος ἀδελφοῦ, νά θαυμάσει τή θεωρία τῶν προαπελθόντων πατέρων, οἱ ὅποιοι φαίνονται ὅλοι ὡς ἅγια λείψανα.

Ὑπάρχει βέβαια εἰδικός χῶρος (εἴσοδος καί σπήλαιο) πού κατατίθενται τά σώματα τῶν Μεγαλοσκήμων Μοναχῶν καί Ἱερέων-Ἡγουμένων τῆς Λαύρας, ἐνῶ πιό δίπλα μία ξεχωριστή καταπακτή (εἴσοδος) σέ παραπλήσιο σπήλαιο γιά τούς ὑπολοίπους Πατέρας, καί οἱ δύο ὁμως τόποι ἔχουν τήν ἰδίᾳ χάρη. Πρόκειται ἐμφανῶς γιά ἕνα **θαυμαστό φαινόμενο** καί γιά ἕνα **μεγάλο χάρισμα ἐκ Θεοῦ**, στήν Μονή τοῦ Ἁγίου Σάββα. Νά διευκρινίσουμε ὅτι τά σώματα τῶν κεκοιμημένων Πατέρων δέν θάπτονται στό χῶμα, καί ὅτι ἡ εἴσοδος τοῦ κοιμητηρίου σφραγίζεται καί ἀνοίγει μόνον γιά τήν ταφή ἐκάστου ἀδελφοῦ τῆς Μονῆς.

Καρπός ὄντως ἐπάξιος τῆς ἀγγελικῆς βιοτῆς τοῦ Ἁγίου Σάββα εἶναι ὅλη ἡ περαιτέρω πορεία καί Ἱστορία τῆς Λαύρας, τῆς ὁποίας ἡ ἀπήχηση τοῦ Μοναχικοῦ τρόπου ζωῆς ὑπῆρξε πρότυπο στήν διαμόρφωση -ὅπως προαναφέραμε- τοῦ λειτουργικοῦ Τυπικοῦ καί τῆς ἐν γένει Μοναχικῆς ἀσκήσεως, ἀνά τήν οἰκουμένην.

Ἐδῶ γράφονται καί ψάλλονται -γιά πρώτη φορά- οἱ ὑπεροχώτεροι **ὕμνοι τῆς Ὁρθοδόξου λατρείας** μας ἀπό τούς ὄντως θεολήπτους ἁγίους ὑμνογράφους καί ποιητές, τό «*Τήν τιμιωτέραν τῶν Χερουβεὶμ...*» καί τό «*Χριστός γεννᾶται...*» (τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Μελωδοῦ), τό «*Ἀναστάσεως ἡμέρα...*» (τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ), ἀλλά καί τά πλεῖστα των Κανόνων καί Τροπαρίων τῆς Παρακλητικῆς καί τῶν Μεγάλων Δεσποτικῶν καί Θεομητορικῶν Ἑορτῶν.

Ἀκόμη καί ἡ τιμή τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἡ καθιέρωση τῆς μνήμης του λειτουργικά κάθε Πέμπτη μαζί μέ τούς τιμωμένους καθημέραν Ἁγίους στό λειτουργικό μας τυπικό, καθορίζονται σταδιακά ἐδῶ, ἡ γένεση τῆς ἀγρυπνίας τῆς Κυριακῆς, ὁ χωρισμός τοῦ Ψαλτηρίου σέ καθίσματα, ἡ ἀκολουθία τῆς εὐλογήσεως τῶν ἄρτων (ἄρτοκλασία), καί τόσα ἄλλα, διαμορφώνονται σταδιακά ἀπό τούς Ἁγίους Πατέρες τῆς Λαύρας.

Ἡ τιμή τοῦ Ἁγίου Σάββα διαδόθηκε τάχιστα σέ ὅλα μήκη καί τά πλάτη τῆς γῆς. Οἱ διάδοχοί του -στήν ἡγουμένη- ἀνέδειξαν πραγματικῶς τήν Λαύρα **προπύργιον τῆς Ὁρθοδοξίας** στήν Παλαιστίνη κατά τοῦ ὀριγενισμοῦ, τοῦ Μονοθελητισμοῦ, τῆς Εἰκονομαχίας καί τοῦ Παπισμοῦ -μέ πανορθόδοξη ἐμβέλεια. Μετά δέ τούς μέσους χρόνους, ἡ Λαύρα ἀναδείχθηκε ἀκόμη καί **παιδευτήριον τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος**, τά μέλη τῆς ὁποίας καταρτίζονταν διά τῆς πείρας τῆς μοναχικῆς ἀσκήσεως στά τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἀρμόδια.

Εἶναι πραγματικά ἀληθινός ὁ χαρακτηρισμός ὅτι ἡ Λαύρα τοῦ Ἁγίου Σάββα εἶχε **τό αὐστηρότερο τυπικό καί τόν πιό ἀσκητικό τρόπο ζωῆς**. Μήν ξεχνοῦμε ὅτι μέχρι τό 1965 (ἔτος ἐπανακομιδῆς τοῦ Λειψάνου τοῦ Ἁγίου) δέν ὑπῆρχε ὀδική πρόσβαση στήν Λαύρα, οἱ προσκυνητές ἦταν ἐλάχιστοι, τό καλντερίμι (=πέτρινος παλαιός δρόμος) ἦταν ἡ μόνη ὁδός γιά τά Ἱεροσόλυμα, εἴτε πεζή, εἴτε μέ τά ζῶα (μουλάρια, καί καμήλες παλαιότερα).

Ἀκόμη ὁμως καί σήμερα, παρόλο πού ὁ κόσμος κατακλύζει τά προσκυνήματα καί ἡ τεχνολογία ἔχει εἰσβάλει σέ κάθε τόπο, ἡ Λαύρα τοῦ Ἁγίου Σάββα διατηρεῖ -ὅσο εἶναι δυνατόν- τήν **ἀπλότητα τῆς ἀσκητικῆς ζωῆς**, χωρίς τίς πολυτέλειες καί ἀνέσεις τοῦ κόσμου.

Ἔτσι ὁ νέος δόκιμος Μοναχός -καί σήμερα- χρειάζεται ὅπωςδήποτε νά εἶναι

έξαρχῆς όπλισμένος μέ τελεία αὐταπάρνηση, ύπομονή καί πίστη στό ξεκίνημα τῆς Μοναχικῆς του ζωῆς. Τό στάδιο τοῦ **δοκίμου Μοναχοῦ** ποικίλει κατά τόν χρόνο ἀνάλογα μέ τήν περίπτωση, τήν πρόοδο στήν ύπακοή καί στόν ζήλο γιά τήν πολυειδή ἄσκηση, κυμαίνεται ὅμως ἀπό ἕνα ἔως καί τρία ἔτη.

Κατόπιν ὁ δόκιμος Μοναχός φορά τά ράσα, τά ὁποῖα εὐλογοῦνται μέ μία εἰδική δέηση μπροστά στό Σκήνωμα τοῦ Ἀγίου. Ἀργότερα, ἀκολουθεῖ ἡ κουρά τοῦ λεγομένου **Μικροσχήμου Μοναχοῦ**, ὅπου κατ'οὐσίαν ἀπλῶς διαβάζεται ἡ εἰδική εὐχή καί ὁ νέος Μοναχός λαμβάνει -γιά πρώτη φορά- τό καινούργιο Μοναχικό του ὄνομα. Ὅλα αὐτά τά στάδια ὅπωςδῆποτε ἔχουν καί ἕνα μυστικό χαρακτήρα, προϋποθέτουν δηλ. τήν προκοπή καί τήν ἄνοδο τῆς κλίμακας τῶν ἀρετῶν.

Τό ἀποκορύφωμα καί τό μέγα μυστήριο τῆς Μοναχικῆς τελειώσεως βέβαια εἶναι ἡ Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου καί Ἀγγελικοῦ Σχήματος, τό ὁποῖον δίδεται σέ ὠριμη ἡλικία, μετά ἀπό ἄρκετά ἔτη παραμονῆς στήν Μονή. Εἶναι ἡ μεγαλύτερη -ἐπί γῆς- χαρά τοῦ Μοναχοῦ. Συνάπτει ἐπισήμως τόν πνευματικόν γάμον μέ τόν Οὐράνιον Νυμφίον Χριστόν, ἐνδύεται ἅπασαν τήν πανοπλίαν, γίνεται Στρατιώτης Χριστοῦ, δίνει τίς συγκλονιστικές καί φρικτές ὑποσχέσεις τῆς -μέχρι θανάτου- ὑπακοῆς, παρθενίας καί ἀκτημοσύνης. Ὅλα βέβαια γίνονται κατόπιν τῆς εὐλογίας τοῦ Πατριάρχου.

Υπάρχει μάλιστα καί «τυπικό» γιά τόν νεόκουρο **Μεγαλόσχημο Μοναχό**. Νά παραμένει σέ τέλεια ἡσυχία καί ἀποχή ἀπό τά καθιερωμένα διακονήματα γιά ἑπτά συνεχεῖς ἡμέρες στόν Ναόν τοῦ Ἀγίου Νικολάου, προσευχόμενος ἀδιαλείπτως καί ἀπολαμβάνοντας τήν χάρη τοῦ Μεγάλου καί Ἀγγελικοῦ Σχήματος, ἡ ὁποία συνήθως καί ἐξαιρέτως τόν ἐπισκιάζει τίς πρῶτες ἡμέρες.

Ἀξίζει νά ἐπισημάνουμε ὅτι τό Μέγα καί Ἀγγελικό Σχῆμα δέν εἶναι ἀπλῶς μία ἐπιβράβευση τῆς ἐναρέτου ζωῆς τοῦ Μοναχοῦ, ἀλλά κυρίως τό Μυστήριο μέ τό ὁποῖο δίνεται πλουσία ἡ χάρις καί ἡ βοήθεια τοῦ θεοῦ πρός ἀντιμετώπισιν τῶν μεγαλυτέρων πνευματικῶν ἀγώνων πού ἀκολουθοῦν. Εἶναι καί νέο βάπτισμα, πού ἀφαιρεῖ καί ἐξαλοίφει ὅλες τίς -μετά τό πρῶτο βάπτισμα- ἁμαρτίες καί γι'αὐτό ἀπό πολλούς ἅγιους Πατέρες ἔχει χαρακτηρισθεῖ ὅτι ἀποτελεῖ τό μεγαλύτερο -ἐπί γῆς- δῶρο τοῦ θεοῦ στόν ἄνθρωπο.

Εἶναι ἀκόμη καί ἀνεξάλειπτο, δηλαδή καί στήν περίπτωση πού κάποιος ἐγκαταλείψει τό Μοναστήρι καί ἐπιστρέψει στόν κόσμον ἢ δημιουργήσει οἰκογένεια, φέρει πάντοτε στήν ψυχή του ἀνεξάλειπτη τήν σφραγίδα τοῦ Σχήματος. Καί στήν φοβερή ὥρα τῆς κρίσεως θά λογοδοτήσει ἐνώπιον τοῦ Κυρίου γιά τό πόσο ἀγωνίστηκε νά τηρήσει μέ μετάνοια καί ἄσκηση τίς ὑποσχέσεις πού ἔδωσε ἐνώπιον τοῦ Ἀγίου Θυσιαστηρίου.

Ἀπό τήν ἀρχή τῆς συστάσεως τοῦ Κοινοβιακοῦ Μοναχισμοῦ οἱ Ἅγιοι Πατέρες ὄρισαν τήν διάκριση τῶν διακονημάτων μέσα στήν Μονή, ἀνάλογα βέβαια μέ τίς ἱκανότητες καί μέ τήν δύναμη κάθε ἀδελφοῦ. Τό διακόνημα στό κοινόβιο εἶναι πάντοτε ἱερό καί ἅγιο, ἐφόσον δέν ὑπηρετοῦνται ἀπλῶς οἱ ἀδελφοί ἢ κάποιοι προσκυνητές, ἀλλά ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Τά πάντα ἔχουν τήν ἀναφορά τους στόν Κύριο. Κάθε πράγμα -καί τό πλέον ἀσήμαντο στήν Μονή- εἶναι ἱερό, ἀφιερωμένο στόν θεό, γι'αὐτό καί ἀπαιτεῖται περισσῇ ἐπιμέλεια καί σεβασμός σέ ὅλα.

Ἡ διακονία μάλιστα θεωρεῖται -μετά τήν κοινή λατρεία- τό σημαντικότερο μέρος τῆς ζωῆς τοῦ Μοναχοῦ, ἀνώτερο καί ἀπό τόν προσωπικό του κανόνα. Σήμερα στήν

Λαύρα, λόγω και του περιορισμένου αριθμού των Μοναχών, τά **διακονήματα** είναι τά συνήθη ενός κοινοβίου.

Υπάρχει ο **πορτάρης**, ο οποίος επιβλέπει την είσοδο των ξένων και είναι επιφορτωμένος με την υποδοχή των γυναικών ξέωθεν της Μονής. Διακονήμα δύσκολο, τό όποιο απαιτεί μεγάλη ψυχική και σωματική άντοχή -ιδιαιτέρως στίς ήμέρες μας- όπου οί προσκυνητές συρρέουν άσταμάτητα.

Στό Μαγειρείο διακονεί ο **μάγειρας** μέ τούς βοηθούς του, γιά τήν παρασκευή και έτοιμασία του καθημερινού φαγητού. Η τάξη της Μονής θέλει -μέχρι σήμερα- νά γίνεται μία φορά τράπεζα τήν ήμέρα (λίγο πριν τό μεσημέρι), έκτός Σαββάτου και Κυριακής, όπου παρατίθενται δύο τράπεζες (ή δεύτερη μετά τόν Έσπερινό). Επίσης σέ κάθε Μεγάλη Δεσποτική και Θεομητορική έορτή γίνονται δύο τράπεζες.

Τό φαγητό είναι άρτύσιμο στίς ήμέρες πού υπάρχει κατάλυση. Κάθε Δευτέρα, Τετάρτη και Παρασκευή είναι νηστήσιμο (=άλαδο), όπως απαιτεί ή Παράδοση της Έκκλησίας μας. Νά πούμε ότι ή νηστεία της Δευτέρας γίνεται πρός τιμήν των Αρχαγγέλων (πού είναι οί Προστάτες των Μοναχών) και είναι καθαρά Μοναχική νηστεία.

Η άποχή από τό κρέας είναι αρχαιότατη, καθιερωμένη σέ όλα σχεδόν τά Μοναχικά Τυπικά και τίς διατάξεις των Θεοφόρων Πατέρων, δέν άποτελεί ένα καθήκον ή μία συμμόρφωση σέ κάποιες Αποστολικές έντολές, αλλά είναι προσφορά έκούσια του Μοναχού πρός τόν Κύριον, ως δώρο και εύγνωμοσύνη, εφαρμόζεται μάλιστα και στήν Δεσποτική έντολή: «*Εάν μή περισσεύση ή δικαιοσύνη ύμων πλεϊον των Γραμματέων και Φαρισαίων, ού μή εισέλθητε είς τήν Βασιλείαν των Ούρανών*» (Ματθ. 5,20).

Υπάρχει και ή εύλογημένη συνήθεια κατά τήν περίοδο της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, καθώς και της Νηστείας του Δεκαπενταύγουστου (της Παναγίας) νά έχουμε όχι μαγειρευμένο φαγητό, αλλά ξηροφαγία (ψωμί, έλιές, λαχανικά και φρούτα). Μάλιστα, στήν Μεγάλη Τεσσαρακοστή αυτό γίνεται μετά τήν ένάτη. Όλον όμως τόν υπόλοιπο χρόνο υπάρχει ένα πρωινό ρόφημα μετά τήν θεία Λειτουργία και -προαιρετικά- μετά τόν Έσπερινό.

Συνεχίζοντας τήν άπαρίθμηση των διακονημάτων έρχόμαστε στόν **άρχοντάρη**, ο οποίος είναι επιφορτισμένος μέ τήν υποδοχή, τήν ξενάγηση και τό κέρασμα των προσκυνητών. Όταν οί ομάδες των προσκυνητών είναι πολλές μαζί, χρειάζονται όπωσδήποτε δύο ή και τρεις άδελφοί γιά τήν έξυπηρέτηση των ξένων. Είναι διακονήμα έξίσου δύσκολο, χρειάζεται γλωσσομάθεια και υπομονή πολλή, διότι έρχεται σέ έπαφή μέ ανθρώπους κάθε γλώσσας και θρησκείας.

Σέ όσους έπιθυμούν νά διανυκτερεύσουν στην Μονή, τούς παρατίθεται τράπεζα (=φαγητό), τούς δίνεται ένα δωμάτιο διαμονής και ακολουθούν -μαζί μέ τούς Μοναχούς- το πρόγραμμα των κοινών λατρευτικών Συνάξεων (=Ακολουθιών) του νυχθημέρου. Έπειδή στήν Λαύρα τά τελευταία χρόνια έγιναν και γίνονται μεγάλες ανακαινιστικές έργασίες και έργασίες συντήρησης, υπάρχει ικανός αριθμός δωματίων φιλοξενίας. Τήν καθαριότητα και επίβλεψη όλων αυτών αναλαμβάνει ένας Μοναχός, πού φροντίζει πάντοτε νά υπάρχουν έτοιμοι χώροι υποδοχής γιά όλους τούς ξένους.

Τήν διακονία της καθαριότητας και της γενικής φροντίδας του Ναού αναλαμβάνει

ὁ **ἐκκλησιαστικός** (ἕνας ἢ δύο ἀδελφοί). Αὐτός εἶναι πού -μέ τήν εὐχή τοῦ Γέροντος- κάθε ἡμέρα ξυπνᾷ τούς ἀδελφούς, κτυπᾷ τό «τάλαντο» καί τίς καμπάνες γιά νά ξεκινήσουν οἱ ἀκολουθίες, ἀνάβει τά καντήλια τῆς Ἐκκλησίας, διακονεῖ τόν ἐφημέριο ἱερέα στό Ἱερό καί φροντίζει γιά τήν εὐπρέπεια καί τήν τάξη σέ ὅλα.

Δέχεται ἐπίσης καί τακτοποιεῖ τίς προσφορές τῶν προσκυνητῶν (πρόσφορα, κεριά, θυμίαμα, λάδι). Εἶναι -θά λέγαμε- τό πιό εὐλογημένο καί ἱερό διακόνημα, διότι σχετίζεται μέ τήν ἄμεση διακονία τῆς Θείας Λατρείας. Ὅλη τήν ἡμέρα ὁ ἐκκλησιαστικός κινεῖται στόν Ναό, μόνος μέ τούς ἀγίους, ἀπερίσπαστος ἀπό ταραχές καί θορύβους. Χρειάζεται βέβαια πολλή σωματική ἀντοχή, μεγάλη εὐλάβεια, φόβος Θεοῦ, σωφροσύνη καί καθαρότητα, προσοχή καί καλή γνώση τοῦ τυπικοῦ καί τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων.

Ὁ **μάγκιπας** (=ἄρτοποιός) προετοιμάζει, ζυμώνει καί ψήνει τόν ἄρτον (=ψωμί).

Ὁ **προσφοράρης** εἶναι ἀφιερωμένος ἀποκλειστικά γιά τήν παρασκευή τῶν προσφώρων.

Εἰδικό γιά τήν Λαύρα διακόνημα εἶναι ἡ κάθοδος στό σπήλαιο τοῦ Ἀγιάσματος, ἡ παραλαβή τοῦ Ἀγιάσματος καί τό ἀνέβασμά του πάλι στήν Μονή, διακόνημα κοπιαστικό, μά πολύ εὐλογημένο.

Ὅταν ὑπάρχει ἱκανός ἀριθμός Μοναχῶν, τά διακονήματα αὐξάνονται, μέ ἐργόχειρα ξυλογλυπτικῆς, κατασκευῆ θυμιάματος κ.α. Κατά καιροῦς πλάθεται μεγάλη ποσότητα καί ποικιλία καθαρῶν λαμπάδων ἀπό ἀγνό κερί.

Ἡ Μονή διαθέτει ἀκόμη χώρους μέ πλήρη τεχνικό ἐξοπλισμό, ξυλουργεῖο καί ἀγιογραφεῖο.

Υπάρχουν βέβαια καί πολλά ἀφανῆ καί μικρά, ἀλλά πολύ σημαντικά καθημερινά διακονήματα, ὅπως ἡ περιποίηση τῶν λυχνιῶν (=φανариῶν τοῦ πετρελαίου) γιά τόν φωτισμό τῆς νύκτας, ἡ καθαριότητα τῶν ἀναγκαίων χώρων κ.α.

Εἶναι ἀκόμη καί ἡ ἀλληλογραφία τῆς Μονῆς πού ἀπαιτεῖ ἰδιαίτερη φροντίδα, ὅπως ἐπίσης καί οἱ ἐξωτερικές ἀποστολές (οἱ ὁποῖες γίνονται μέ τό αὐτοκίνητο τῆς Λαύρας) καί σχετίζονται μέ ἀναγκαῖες ἐπισκέψεις σέ ἰατρούς ἢ νοσοκομεῖα, στά ἀρμόδια ὑπουργεῖα, στό ἀεροδρόμιο καί σέ πολλές ἄλλες δημόσιες ὑπηρεσίες.

Τό πρόγραμμα τῶν Ἀκολουθιῶν καί ἡ ἐν γένει ζωή ἐντός τῆς Λαύρας ρυθμίζονται κατά τήν λεγομένη **Βυζαντινὴ Ὥρα**, ὅπως καί στό Ἅγιον Ὅρος. Ἀκόμη καί σέ αὐτό τό σημεῖο βοηθεῖται ὁ Μοναχός τίποτε νά μὴν τοῦ θυμίζει τόν κόσμο. Εἶναι πολύ βασικό αὐτό τό θέμα καί ἅς μᾶς ἐπιτραπεῖ μία παρέκβαση. Ὁ Μοναχός, κατά τόν Ἀπόστολο Παῦλο, «οὐ μεριμνᾷ τά τοῦ κόσμου», γι' αὐτό καί τίποτε δέν πρέπει νά τοῦ θυμίζει τήν κοσμική ζωή. Ἀκόμη καί δῆθεν «πνευματικές» -καλές δηλαδή, κατά τήν κρίση του- συνήθειες τῆς προτέρας ζωῆς του, τίς ἀφήνει χάριν τοῦ νέου περιβάλλοντος τῆς Μονῆς.

Ἐδῶ ξεκινᾷ μία **νέα ζωή**. Νέα ἐνδυμασία καί μάλιστα κοινὴ γιά ὅλους. Κανεῖς δέν πρέπει νά ξεχωρίζει σέ τίποτε. Νέες συνήθειες καί ἀρχές, συνομιλίες, ἀναγνώσεις, ὅλα νέα καί ὅλα κοινά. Τίποτε ἀτομικό, «προσωπικό», τίποτε περιττό. Ὅλα τά τοῦ Μοναχοῦ εἶναι λιτά, ἀπέριττα, φτωχικά καί τά ἀναγκαῖα. Ἡ ἀκτημοσύνη -ἅς μὴν ξεχνᾷμε- εἶναι κατά τούς ἀγίους Πατέρες ἀνώτερη ἀπὸ κάθε ἐλεημοσύνη, καί ἡ ἐν γνώσει σιωπῇ τοῦ Μοναχοῦ, τό πένθος καί τά δάκρυα, τό



κομποσχοίνι και οι εκ βάθους στεναγμοί για τον κόσμο και την σωτηρία όλων, είναι η ανώτερη ιεραποστολή.

Ο Μοναχός ένθουμος τό, του Αγίου Γρηγορίου του θεολόγου, «Μέγα τό περί θεού λαλείν, μεῖζον δέ τό éαυτόν καθαίρειν τῷ θεῷ», συνεχῶς φροντίζει την καθαρη της ψυχής του, διά της μετανοίας και της τελείας έκκοπής τῶν ιδίων θελημάτων.

Δέν ξεχνᾷ ότι τό Σχῆμα πού φέρει, είναι **Σχῆμα Ὑπακοῆς και Ταπεινοφροσύνης**. Γι'αυτό ακόμη και σήμερα, época γενικής καταπτώσεως της πνευματικής ζωής, χαλαρώσεως της άσκήσεως και άνατροπής τῶν παραδεδομένων, ή Λαύρα του Αγίου Σάββα προσπαθεῖ νά κρατήσει τό μέτρο και την άποφυγή κοσμικῶν συνηθειῶν, οι όποιες θα άλλοιώσουν τον άσκητικό χαρακτήρα της.

Έτσι τηρεῖται ή άνάγνωση -στην τράπεζα- τῶν βίων τῶν Αγίων, όπως και παλαιά ή ή άνάγνωση άλλων Πατερικῶν Άναγνωσμάτων. Δέν ὑπάρχει ρεῦμα, ὑπολογιστές, διαδίκτυο και τά συναφή. Τά ψυγεῖα πού λειτουργοῦν είναι μέ ὑγραέριο. Κάποιες άναγκαῖες έργασίες τροφοδοτοῦνται από γεννήτρια. Στά κελλιά τῶν Μοναχῶν ὑπάρχουν τά άπολύτως άναγκαῖα.

Όλα πρέπει νά γίνονται μέ την εὐλογία του Γέροντος και τίποτε στά κρυφά. Όλα καταθέτονται στην έξομολόγηση και τή συχνή έξαγόρευση τῶν λογισμῶν (τρεις φορές την έβδομάδα) και όλοι οι άδελφοί προσέρχονται στην Μετάληψη τῶν Άχράντων Μυστηρίων τρεις φορές περίπου την έβδομάδα (Τρίτη, Πέμπτη, Σάββατο), όπως επίσης και στίς Μεγάλες Έορτές και τίς Άγρυπνίες.

Γίνεται μεγάλη προσπάθεια -όσο τό δυνατόν- νά περιορίζονται οι άνέσεις, πού είναι θάνατος για την ψυχή και μποροῦν νά βλάψουν περισσότερο και από τούς δαίμονες τον Μοναχό (άββᾶς Ἰσαάκ). Όλα φαίνονται -και είναι- απλά, πάντα κατά τό μέτρο, χωρίς ὑπερβολές και κατά την έκάστου ιδίαν δύναμιν.

Τό τηλέφωνο ὑπηρετεῖ αποκλειστικά άναγκαῖες ὑποθέσεις της Μονῆς. Η έξοδος από την Μονή δέν επιτρέπεται, παρεκτός διά λόγους ὑγείας ή άλλης άνάγκης. Η άλληλογραφία είναι περιορισμένη και ή επικοινωνία τῶν άδελφῶν μέ τον κόσμο σχεδόν μηδαμινή. Όλα όμως οίκοנוμοῦνται κατά την διάκριση του Γέροντος.

Όπωςδήποτε δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει σύγκριση της άσκήσεως σήμερα, μέ αὐτῆς τῶν Πατέρων της Λαύρας πρίν από 30-40 χρόνια. Όμως ακόμη και σήμερα, μέ τά δεδομένα της epochῆς μας, οι Μοναχοί της Λαύρας άγωνίζονται -τό κατά δύναμιν- μέ όσο τό δυνατόν λιγότερες άνέσεις. Όλοι αγαποῦν τον κόπο, διότι ο Μοναχός σέ όλα κοπιά. Πάνω από όλα όμως είναι -και επιδιώκεται- ή μεταξύ τῶν άδελφῶν τελεία και ειλικρινής άγάπη, όπως επίσης και ή -από καρδίας- προσφορά άγάπης και φιλοξενίας στους προσκυνητές.

Η **Έκκλησιαστική ήμέρα** ξεκινᾷ μέ τον Έσπερινό. Η θ' Ὁρα πού προηγείται, είναι ή τελευταία Άκολουθία της ήμέρας. Ο έκκλησιαστικός κτυπᾷ τό ξύλο (=τάλαντο) δύο ή τρεις φορές αναλόγως την έορτή και, έν συνεχεία, κρούει τον κόπανο μαζί μέ τό σίδερο και τίς καμπάνες, όταν ὑπάρχει Δοξολογία. Τίς άλλες ήμέρες κτυπᾷ την μικρή καμπάνα.

Ο Έσπερινός ξεκινάει στίς 2 (χειμερινή ῶρα) και στίς 5 (θερινή ῶρα). Τό μικρό Απόδειπνο διαβάζεται στον εὐρύχωρο ῶρο άριστερά του Καθολικοῦ, μαζί μέ τούς

Χαιρετισμούς τῆς Παναγίας ἢ τόν κανόνα ἀπό τό Θεοτοκάριον ἢ καί τό Μηναῖον (πού παραλείπεται). Τό Ἀπόδειπνο τελειώνει πάντοτε μέ τήν δύση τοῦ ἡλίου (12<sup>η</sup> Βυζαντινὴ Ὥρα) καί μετὰ οἱ Μοναχοί, ἐν σιωπῇ, ἀποσύρονται στά κελλιά τους.

Στά τελευταῖα χρόνια ἐπικράτησε ἡ εὐλογημένη συνήθεια νά γίνεται μικρὴ κοινὴ σύναξις τῶν ἀδελφῶν, στήν ὁποία ὁ Γέροντας διαβάζει, σέ συνέχειες, ὠφέλιμα πνευματικά βιβλία.

Στίς 1 μετὰ τὰ μεσάνυκτα (τίς καθημερινές), ἐνῶ πιό νωρίς τό Σαββατοκύριακο, ὁ ταχθεῖς ἀδελφός κτυπᾷ τό ξυπνητήρι (δηλ. μία μεγάλη καμπάνα) 33 φορές, λίγο ἄργα. Μέ αὐτόν τόν τρόπο εἰδοποιοῦνται ὅλοι οἱ Μοναχοί, οἱ ὁποῖοι εἶναι διασκορπισμένοι στά κελλιά τῆς Λαύρας.

Εἶναι ἡ ὥρα πού ὁ κάθε ἀδελφός ἐγείρεται γιά τόν προσωπικό του κανόνα, ὁ ὁποῖος συνίσταται σέ μετάνοιες μεγάλες (=στρωτές) καί σταυρωτά κομποσχοίνια. Ὁ κανόνας ὁ γενικός γιά τόν ἀπλό Μοναχό (τόν μή Μεγαλόσχημο) εἶναι 150 μετάνοιες καί 12 κομποσχοίνια ἑκατοστάρια.

Ὁ Μεγαλόσχημος Μοναχός ἔχει τόν διπλάσιο κανόνα.

Πρέπει νά τονίσουμε ὅτι ἡ **ὥρα τοῦ κανόνα** γιά τόν Μοναχό δέν εἶναι ἕνα ἀπλό τυπικό καθῆκον, κάτι σάν ἀγγαρεία, πού πρέπει δηλαδή νά γίνηι. Εἶναι ἕνα ξεχείλισμα τῆς ἀγάπης του πρὸς τόν Νυμφίον Χριστόν, πού ἐκφράζεται μέ τήν εὐλαβική προσκύνηση καί ἐκζήτηση τοῦ Θεοῦ ἐλέους, κατὰ τήν ἱερὴ ἡσυχία τῆς νύκτας, ὅταν ὅλα ἀναπαύονται. Ὁ Μοναχός πάντοτε νήφει, ἀγρυπνᾷ καί προσεύχεται, κλαίει καί ἐπικαλεῖται τό γλυκύτατο καί σωτήριο ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ζητώντας ἄφεση ἁμαρτιῶν καί ἔλεος γιά τόν ἑαυτό του καί γιά ὅλον τόν κόσμον.

Στίς 2 περίπου μετὰ τὰ μεσάνυκτα ὁ ἴδιος Μοναχός (ὁ ἐκκλησιαστικός) κτυπᾷ τό ξυπνητήρι (δηλ. μία μεγάλη καμπάνα) 12 φορές σύντομα, καί ξεκινᾷ μέ τό τάλαντο νά καλεῖ τοὺς ἀδελφούς στήν Ἐκκλησία. Πρόκειται γιά τήν **Ἀκολουθία τοῦ Μεσονυκτικοῦ**, ἡ ὁποία συμβολίζει τήν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Κυρίου καί τήν ἐπακολουθήσασα παγκόσμια κρίσις. Οἱ Μοναχοί, ὅπως ἀπό τοὺς τάφους, ἔτσι σηκώνονται καί τρέχουν στόν Ναό πρὸς ὑπάντησιν τοῦ Νυμφίου. Ὅλα συμβολίζουν ἐκείνην τήν ἐσχάτην ἡμέρα.

Ἡ Βραδυνὴ Ἀκολουθία διαρκεῖ περίπου 4 ὥρες, σέ μεγάλες ἐορτές διαρκεῖ 5-6 ὥρες, καί στίς ὁλονύκτιες ἀγρυπνίες 8-10 ὥρες. Ἐννοεῖται ὅτι, ὅταν θά τελεστεῖ Ἀγρυπνία, τό Τυπικό εἶναι ἐντελῶς διαφορετικό. Ξεκινᾷ πάντοτε στίς 3, Βυζαντινὴ Ὥρα (δηλαδή 8μ.μ. χειμερινή & 11μ.μ. θερινή), καί διαρκεῖ συνεχόμενα μέχρι τό πρωί.

Στήν καθημερινή 4ωρη Βραδυνὴ Ἀκολουθία -μετὰ τό Μεσονυκτικό- ἀκολουθεῖ ὁ Ὅρθρος, στό τέλος τοῦ ὁποίου ἐπισυνάπτεται ἡ Α΄ Ὥρα καί ἔπεται ἡ Θεία Λειτουργία. Στό τέλος καί γιά λίγα λεπτά παρατίθεται στό χέρι καί σιωπηρῶς ἕνα ρόφημα-γλύκισμα.

Ἐπόμενη κοινὴ σύναξη-ἀκολουθία ἔχουμε λίγο πρὶν τήν τράπεζα, γιά νά διαβαστοῦν ἡ Γ΄ καί ἡ Στ΄ Ὥρα, ἀντίστοιχα. Ὅλες οἱ ὥρες πού μεσολαβοῦν διατίθενται γιά τὰ διάφορα διακονήματα καί τήν ἀνάπαυση.

Αξίζει για λίγο νά αναφέρουμε τό **πρόγραμμα κατά τήν Ἀγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή**, τό ὁποῖο θυμίζει πραγματικά παλαιούς χρόνους καί ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητα τήν πιό ὠφέλιμη καί ἀσκητική περίοδο τῆς χρονιάς. Καταρχήν ὑπάρχει πάντοτε σχεδόν ξηροφαγία, πλήν Σαββάτου καί Κυριακῆς. Μέχρι τήν Ἀπόλυση τῆς Προηγιασμένης Θείας Λειτουργίας ἢ τοῦ Ἑσπερινοῦ, ὅταν δέν τελεῖται Θεία Λειτουργία, δέν ἐπιτρέπεται οὔτε νερό νά πιεῖ κανεῖς. Τότε δίνεται τό ἀντίδωρο καί ἀκολουθεῖ ἡ μία κοινή τράπεζα καί μοναδική, μέ ἀνάγνωση στήν Κλίμακα τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου.

Τίς περισσότερες ἡμέρες τελεῖται Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία. Ἐννοεῖται ὅτι, ἐκτός τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἡ Θεία Λειτουργία τελεῖται καθημερινά. Ἰδιαίτερος κατά τήν Ἀγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή τηρεῖται σιωπή μεταξύ τῶν ἀδελφῶν. Ὁ Μοναχός ἔχει πολλές ὥρες νά ἀσχοληθεῖ μέ τά πνευματικά του, τό πρόγραμμα εἶναι ἄκρως ἡσυχαστικό, γι' αὐτό καί πολύ ἀγαπητό ἀπό τοὺς Πατέρες.

Κάθε Κυριακή γίνεται Ἀγρυπνία καί ἡ Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Στίς καθημερινές ἀκολουθεῖται αὐστηρά ἡ τάξις τοῦ Τυπικοῦ, μέ πρόσθετες ἀναγνώσεις ἐκ τοῦ Λαυσαϊκοῦ, τοῦ Λειμωναρίου καί ἄλλων Ἀσκητικῶν Συγγραμμάτων, οἱ ὁποῖες διανθίζουν τίς ἤδη «γεμάτες» ἀκολουθίες. Προσπαθοῦμε -τό κατά δύναμιν- τίποτε νά μήν παραλείπεται, ὅχι μόνον κατά τήν Σαρακοστή, ἀλλά καί καθ' ὅλον τόν ὑπόλοιπον χρόνον.

Ὑπάρχει βεβαίως στήν ἀρχή τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς τό λεγόμενο **τριήμερο**, δηλαδή ἡ τελεία ἀποχή τροφῆς καί νεροῦ μέχρι τήν Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία, τό ἑσπέρας τῆς Τετάρτης. Ἐπίσης μετά τήν τράπεζα τῆς Μεγάλης Πέμπτης ἕως καί τήν Ἀνάσταση ἔχουμε πάλι τελεία νηστεία, ἐξαιρέσει τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, ὅπου μετά τήν Θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου (περίπου τό μεσημέρι) δίνονται στοὺς ἀδελφούς μικρά σταφιδόψωμα, σταφίδες, λουκούμια καί λίγα φροῦτα, γιά ἐνίσχυση τοῦ μεγάλου κόπου τῶν ἡμερῶν.

Τρία ἀκόμη ἰδιαίτερα Ἀγιοσαββαϊτικά χαρακτηριστικά τῶν καθημερινῶν ἀκολουθιῶν τοῦ ἔτους εἶναι:

α) ὅτι ὅλοι οἱ κανόνες τοῦ Ὁρθοῦ ψάλλονται -καί μάλιστα μαζί μέ τήν καθιερωμένη Στιχολογία- ἐκ τοῦ Ψαλτηρίου,

β) ὅτι διαβάζεται τό Συναξάρι τῆς ἡμέρας, δηλαδή οἱ Βίοι τῶν Ἀγίων (τουλάχιστον δύο ἐξ αὐτῶν), καί

γ) ὅτι στό τέλος κάθε ἀκολουθίας ψάλλεται ἀπό ὅλους τοὺς ἀδελφούς τό κατανυκτικό θεοτοκίο τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς «*Υπό τήν σήν εὐσπλαχνίαν καταφεύγομεν θεοτόκε...*».

Ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος εἶχε παρουσιαστεῖ στόν Ἅγιο Σάββα καί τοῦ εἶχε πεῖ ὅτι ἐκείνη θά εἶναι ἡ προστάτις, ἡ ἔφορος καί ἡ οἰκονόμος τῆς Μονῆς, ἕως τῆς συντελείας τῶν αἰώνων, μέχρι Δευτέρας Παρουσίας.

Τήν Κυριακή τό ἑσπέρας, στό τέλος τοῦ Ἑσπερινοῦ, τελεῖται Παράκλησις μπροστά στήν λάρνακα τοῦ Ἀγίου Σάββα καί μνημονεύονται πολλά ὀνόματα ἀσθενῶν καί, ἐχόντων ἀνάγκην Θείας βοηθείας, θλιβομένων ἀδελφῶν.

Τήν Δευτέρα τῆς Διακαινησίμου, μετά τήν Θεία Λειτουργία, γίνεται Μικρός Ἀγιασμός καί ἀκολουθεῖ λιτανεῖα πέριξ τῆς Λαύρας, συνοδεία Ἱερῶν Εἰκόνων καί

Ἀγίων Λειψάνων, ἐνῶ ψάλλονται Ἀναστάσιμοι Ὑμνοι.

Ἐπίσης στήν ἑορτή τοῦ Ὁσίου Ξενοφῶντος καί τῆς συνοδείας αὐτοῦ (26 Ἰανουαρίου), ὅλοι οἱ ἀδελφοί πηγαίνουν στό σπήλαιο τοῦ Ἁγίου Ἀρκαδίου, ὅπου ψάλλονται ἡ Παράκλησις καί οἱ Χαιρετισμοί τῶν Ἀγίων.

Τό ἴδιο σκηνικό ἐπαναλαμβάνεται καί στήν μνήμη τῆς Ὁσίας Σοφίας, μητρός τοῦ Ἁγίου Σάββα. Στό κοντινό ἡσυχαστήριο-κάθισμα τῆς Ὁσίας, ψάλλονται οἱ Χαιρετισμοί καί ἡ Παράκλησή της.

Ξεχωριστές στιγμές ἀποτελοῦν οἱ κοινές συνάξεις (παγκοινιές) τῶν Μοναχῶν γιά τόν καθαρισμό τῶν «καναλιῶν» τοῦ νεροῦ ἐκτός τῆς Μονῆς, στίς ἀρχές τοῦ Νοεμβρίου, ἐνῶ τήν ἴδια περίοδο ἔχουμε τήν συγκομιδή καί τήν διαλογή τῶν ἐλαιῶν.

Γιά τήν ἀναψυχή τῶν ἀδελφῶν, ἀλλά καί τήν τροφοδοσία τῆς Μονῆς σέ κηπευτικά, φρούτα καί λοιπά εἶδη διατροφῆς, δημιουργήθηκε τά τελευταῖα χρόνια ἕνα μικρό «μετόχι», στό χωριό τῶν Ποιμένων, σέ παλαιό μεγάλο κτῆμα τῆς Λαύρας, ὅπου ὑπάρχει ἐλαιώνας, κῆποι, μεγάλη δεξαμενή νεροῦ, χῶρος πρασίνου καί στό ὁποῖο διαμένουν μονίμως δύο ἀδελφοί Σαββαῖται, οἱ ὁποῖοι διακονοῦν στίς ἐξωτερικές ἐργασίες καί τίς ὑποχρεώσεις τῆς Μονῆς. Ὁ χῶρος εἶναι περιφραγμένος, ὑπάρχει ἀναστηλωμένος καί ἀνακαινισμένος ἕνας παλαιός Πύργος, ἐνῶ δημιουργήθηκαν ἐξ ἀρχῆς Ἱερός Ναός, εὐρύχωρο ἀρχονταρίκι καί κελλιὰ γιά τούς Πατέρες τῆς Λαύρας.

Παρόλη τή ραγδαία εἰσβολή -τῶν τελευταίων ἐτῶν- τῆς τεχνολογίας καί τῆς ἐκκοσμίκευσης σέ κάθε χῶρο -ἀκόμη καί μέσα στά μοναστήρια- ἡ Λαύρα τοῦ Ἁγίου Σάββα εἶναι ἕνας τόπος ἀπαράκλητος, ξένος πρὸς τήν ζωή τῆς ἀνέσεως, προσφιλῆς ὅμως σέ ὅσους ἀγαποῦν τόν Θεόν. Τό μάτι τοῦ Μοναχοῦ ἐδῶ δέν παρηγορεῖται ἀπό τήν θέα τῆς ὁμορφῆς φύσεως (θάλασσα ἢ πράσινο), βοηθιέται ὅμως ὁ νοῦς νά συγκεντρωθεῖ, νά ἀποκοπεῖ ἀπό τήν θέα τῶν ματαίων καί νά εἰσέλθει στόν χῶρο τῆς καρδιάς, καθαρίζοντας κάθε ἀκαθαρσία, μέ τήν ἐπίκληση τοῦ Ὑνόματος τοῦ Κυρίου.

Ἐδῶ ἡ παρηγοριά τοῦ Μοναχοῦ εἶναι νά κοπιά, νά θυσιάζεται γιά τόν ἄλλον ἀδελφό, νά καταγίνεται στήν μελέτη τοῦ θανάτου, στήν προσδοκία τοῦ Παραδείσου, νά ὑμνεῖ καί δοξάζει ἀκατάπαυστα τόν Τριαδικό μας Θεό.

Ἐδῶ ὁ Μοναχός προγεύεται μυστικά τήν ἀτελεύτητη χαρά τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, βιώνει σταδιακά τήν σωτήριο κάθαρση τῆς μετανοίας, ἐξέρχεται τοῦ παρόντος χρόνου καί, ζώντας τήν κοινωνία μέ τόν Χριστό καί τούς Ἁγίους, ἀποστρέφεται ἀκόμη περισσότερο κάθε ἡδονή καί πρόσκαιρη ἀπόλαυση.

Ὅμως ὁ Πανάγαθος Θεός δέν σταματᾷ καί τά ἐπίγεια ἀγαθὰ πλούσια νά τά δίνει στούς πιστούς δούλους Του, ἀκόμη καί μέσα στήν ἔρημο. Ἡ ζωή μας μέσα στό τρισευλογημένο κοινόβιο δέν εἶναι -ὅπως νομίζουν οἱ περισσότεροι- μονότονη. Κάθε ἡμέρα εἶναι τό κυνήγι μίας νέας ἐμπειρίας ἐν Χριστῷ, ἡ ἀρχή ἐνός νέου ἀγῶνος, ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ πάντοτε ἀνανεώνει, ποτέ δέν κουράζει τόν ἀγωνιστή Μοναχό, ὁ ὁποῖος ἔχει στραμμένο τό βλέμμα του διαρκῶς στόν σκοπό γιά τόν ὁποῖο «ἐξῆλθε» καί στό ἀγαπητότερο πρόσωπο τοῦ κόσμου, τόν Νυμφίο Χριστό.

Ἐνῶ στερεῖται τίς ἐπίγειες χαρές, εἶναι πλημμυρισμένος ἀπό τήν Χαρά τοῦ

Χριστοῦ, τήν ὁποία καί σκορπᾷ μέ λόγια καί ἔργα ἀγάπης. Ὅλα εἶναι δῶρα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, γιά ὅλα εὐχαριστεῖ καί δοξολογεῖ, καί μέ χαρά ὑπομένει κάθε λύπη καί προσβολή τοῦ πονηροῦ. Τά λιγοστά δένδρα καί λουλούδια ἐντός τῆς Μονῆς, τό πλῆθος τῶν πουλιῶν καί πτηνῶν μέ τό κελάηδημά τους, τό κελάρυσμα ἀπό τό νερό τοῦ χειμάρρου, ὁ καταγάλανος οὐρανός, τά κατοικίδια ζῶα, τά πουλάκια, ὅλα τά δέχεται ὡς δῶρα καί παρηγοριές, πού τόν βοηθοῦν νά ἐνώνεται -διά τῆς προσευχῆς- μέ τόν Δημιουργό καί αὐξάνουν τήν δοξολογητική του διάθεση.

Ζεῖ σέ ὅλο τό βάθος τό ψαλμικό «Πλούσιοι ἐπτώχευσαν ..., οἱ δέ ἐκζητοῦντες τόν Κύριον, οὐκ ἐλαττωθήσονται παντός ἀγαθοῦ» καί αἰσθάνεται ὅτι εἶναι ὁ πιό εὐτυχισμένος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου.

Ἡ κοινή Ἀκολουθία, ἡ κοινή τράπεζα, ἡ κοινή -σέ ὅλα- ζωή εἶναι πρόξενος μεγίστης παρηγορίας καί χαρᾶς. Ἡ μεγαλύτερη ἐξάλλου χαρά εἶναι αὕτη πού τήν βιώνεις ὅχι μόνος σου, ἀλλά μαζί μέ τούς ἀδελφούς. Ἐτσι τό κοινόβιο γίνεται ἕνα **Μετόχι τοῦ Παραδείσου**. Ἀκόμη καί γιά τόν σημερινό νέο δόκιμο Μοναχό, ὁ ὁποῖος προέρχεται μέσα ἀπό μία ὄντως σατανοκίνητη κοινωνία, μαθημένο μέ ὅλες τίς ἀνέσεις καί ἀπολαύσεις τοῦ κόσμου, εἶναι κατορθωτή ἡ ἔνταξή του σέ μία τόσο «αὐστηρή» καί ἀσκητική ζωή, ἀρκεῖ νά ἀγαπᾷ ἐξ ὅλης καρδίας τόν Χριστό μας. Τότε -μέ τήν Χάρη Του- ὅλα γίνονται εὐκόλα καί ὁ πόθος τοῦ Θεοῦ σβήνει σιγά-σιγά τήν φλόγα τῶν παθῶν.

Μόνον πού χρειάζεται -ἐξαρχῆς- **ἀπόφαση θανάτου** (δηλ. αὐταπάρνηση), **ὑπακοή** καί **ὑπομονή** μέχρι τέλους.

Τελικά, μέσα σέ ἕναν τόσο περιορισμένο τόπο κλεισμένος ὁ Ἀγιοσαββίτης Μοναχός, δίχως κοσμικές παρηγορίες καί χαρές, ὅχι μόνον δέν ἄθυμεῖ καί λυπεῖται, ἀλλά πλημμυρίζει ἀπό εὐγνωμοσύνη πρὸς τόν Εὐεργέτη καί Λυτρωτή Κύριο, πού τόσο τόν τίμησε μέ τήν κλήση νά γίνεῖ ἕνας **Ἀγιοταφίτης** καί μάλιστα **Ἀγιοσαββίτης Μοναχός**.

Εἶναι ἀλλεπάλληλες καί ἀνεξάντλητες οἱ πνευματικές παρηγορίες καί χαρές, πού καθημερινά βιώνει. Καί μόνον τό νά ἀνήκει κανεῖς στήν χορεία των, ἀπ'αἰῶνος, ἀσκησαμένων Σαββαϊτῶν Πατέρων καί Ἀγίων, νά ἔχει διαρκῶς τίς προσευχές τους, τήν φροντίδα καί τήν σκέπη τους, καί νά ζεῖ τήν ζωντανή παρουσία τους διά τῶν Ἱερῶν Λειψάνων, δέν εἶναι αὐτό μεγίστη παρηγορία, τιμή καί ἐνίσχυση γιά νά συνεχίσει νά ἀγωνίζεται μέ μεγαλύτερη θέρμη;

Τίποτε πραγματικά δέν εἶναι δυνατόν νά τόν χωρίσει ἀπό τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ καί τήν Μονή τῆς μετανοίας του. Οὔτε ὁ παρατεταμένος καύσωνας τοῦ καλοκαιριοῦ τόν λυγίζει. Οὔτε τό ἐχθρικό περιβάλλον τῶν ἀλλοθρήσκων περιοίκων, οὔτε καί ὁ ὑπερβολικός ἀριθμός τῶν προσκυνητῶν, τόν ταρασσεῖ. Γιατί γνωρίζει καλά ὅτι ζεῖ μέσα στήν ἀγκαλιά τοῦ Θεοῦ, καί ὅ,τι Αὐτός τοῦ στέλνει τό δέχεται πάντα μέ εὐχαριστία καί ὑπομονή. Στόν ἄνθρωπο πού ἀγαπᾷ ἐξ ὅλης καρδίας τόν Θεόν - καί ἐξαιρέτως στόν Μοναχό πού ἐδόθηκε ὀλοκληρωτικά στή λατρεία Του- ἡ ὑπεράγαθη Πρόνοια τοῦ Ἐλεήμονος Κυρίου, πάντοτε καί παντοῦ καί σέ ὅλα τόν ἀκολουθεῖ, τόν προστατεύει, τόν ὁδηγεῖ, τόν φωτίζει, τόν εὐλογεῖ. Ἐτσι περίπου αἰσθάνεται καί σήμερα ὁ Ἀγιοσαββίτης Μοναχός.

Θά ἦταν σημαντική παράλειψη τό νά μήν ἀναφερθοῦμε στήν **Πανήγυρη τῆς Λαύρας**, ἡ ὁποία γίνεται μέ κάθε ἐπισημότητα καί λαμπρότητα, τό τριήμερο ἀπό τίς 4 ἕως

καί τίς 6 Δεκεμβρίου. Ἡ πανήγυρις περιλαμβάνει τόν ἑορτασμό τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Δαμασκηνοῦ, τοῦ Ἁγίου Σάββα καί τοῦ Ἁγίου Νικολάου καί γίνεται παρουσία τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου, Ἀρχιερέων καί Ἱερομονάχων Ἀγιοταφίτων Ὁρθόδοξων ἀδελφῶν καί φίλων τῆς Μονῆς. Τοῦ Ἁγίου Σάββα γίνεται όλονύκτιος ἀγρυπνία, ἐνῶ τοῦ Ἁγίου Νικολάου καί τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ὁρθρος βαθύς.

Ἀξίζει ἐπίσης νά σημειωθεῖ ὅτι Ἠγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Σάββα τοῦ Ἠγιασμένου εἶναι ὁ ἐκάστοτε Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, καί ὅτι στήν Λαύρα τόν ἀντικαθιστᾷ ὁ Πνευματικός (Ἀρχιμανδρίτης) τῆς Μονῆς, ὁ ὁποῖος ἐκτελεῖ χρέη Ἠγουμένου καί εἶναι καί ὁ Σκευοφύλαξ τῆς Μονῆς-Λαύρας.

Κατακλείοντας τήν ἀναφορά μας στά Τυπικά καί στόν τρόπο ζωῆς στήν Λαύρα, σημειώνουμε ἕνα νεώτερο «ἀναγκαστικό» τυπικό τοῦ προγράμματος τῆς Μονῆς. Λόγω τῆς ἀνεξέλεγκτης συνεχοῦς ροῆς προσκυνητῶν τά τελευταῖα ἔτη, ἀποφασίστηκε νά κλείνει ἐντελῶς τό Μοναστήρι δύο ἡμέρες τήν ἐβδομάδα -τήν Τετάρτη καί τήν Παρασκευή- ἐκτός βέβαια τῶν περιόδων τῶν Μεγάλων Ἑορτῶν (Δωδεκαήμερο, Μεγάλη Ἑβδομάδα, Πάσχα, Δεκαπενταύγουστος). Καί τοῦτο, γιά νά διαφυλαχθεῖ ὁ ἡσυχαστικός χαρακτήρας τῆς Λαύρας, νά ξεκουράζονται κάπως οἱ Πατέρες καί νά περιορίζεται ἡ ἄτακτη καί ὀρμητική προσέλευση τοῦ κόσμου.

Αὕτη εἶναι -πολύ συνοπτικά- ἡ θαυμαστή Ἱστορία καί ὁ τρόπος τῆς ἀσκήσεως τῶν Ἀγιοσαββιτῶν Μοναχῶν σήμερα.

Ἄς δοξάσουμε ἐξ ὅλης καρδίας τόν Ἐλεήμονα καί Παντοκράτορα Κύριό μας Ἰησοῦν Χριστόν, διότι ἀκόμη καί στά ἔσχατα καί ἀποκαλυπτικά χρόνια τῆς γενεᾶς μας, διαφυλάττει στήν ταραγμένη καί πολύπαθη Γῆ τῆς Παλαιστίνης, ἕνα ἐργαστήριο ἀγιασμοῦ, ἕνα θησαυροφυλάκιο εἰρήνης, μία ὁδση πνευματική.

Ἄς εὐχαριστήσουμε θερμότατα τήν Ὑπερένδοξον Δέσποινά μας, τήν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον, γιά τήν στοργική, ἄφατο καί ἀνέκφραστη μητρική Της Προστασία καί Σκέπη, μαζί δέ καί τόν Προστάτη μας Ὅσιο Σάββα τόν Ἠγιασμένο καί πάντας τούς Σαββαῖτας ἀγίους.

Ἄς προσπέσουμε μέ ταπείνωση καί συντριβή καρδίας παρακαλοῦντες καί δεόμενοι τοῦ Κυρίου νά παρατείνει τό ἔλεός Του ἐφ ἡμᾶς -τούς ἐλαχιστοτάτους καί ἀναξιοτάτους Μοναχοὺς, νά μᾶς φωτίζει καί νά μᾶς στηρίζει στήν ὁδόν τῆς Μετανοίας -τήν στενή καί τεθλιμμένη, νά μᾶς ἐνδυναμώσει νά κρατήσουμε -ἔργω καί λόγῳ- στερεή καί ἀνόθευτη τήν μία καί μόνην Ἀλήθεια, τήν Ὁρθόδοξον Πίστη μας, τήν πίστη τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων καί τῶν Ἀγίων Πατέρων, τήν πίστη πού στήριξε, στηρίζει καί θά στηρίζει τήν Οἰκουμένη.

Αὐτό εἶναι τό μήνυμα καί ἡ προσευχή μας:

«Νά κρατήσουμε ὅλοι μας -Κληρικοί, Μοναχοί καί λαϊκοί- τόν τρόπο τῆς ἐπιγείου ζωῆς μας

**α) ἀσκητικό,**

δηλαδή μέ συνεχῆ μετάνοια καί συμμετοχή στά Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας

καί

**β) ἀληθινά καί Ὁρθόδοξα Χριστιανικό,**

δηλαδή δίχως συγχρωτισμούς καί έρωτοτροπίες μέ τήν πανσπερμία τών Αἱρέσεων πού μᾶς κατακλύζουν.».

Μόνον τότε θά ἔχει ἀξία ἡ ἄσκηση καί ἡ ἐν γένει πνευματική μας βιοτή. Αὐτό μᾶς καλοῦν νά κρατήσουμε ὁ ἴδιος ὁ Κύριός μας καί ὅλοι οἱ Ἅγιοί Του. Τήν μαρτυρία τῆς ἀληθείας καί -ἂν χρειαστεῖ- τό μαρτύριο γι'αὐτήν: «Γίνου πιστός ἄχρι θανάτου, καί δώσω σοί τόν στέφανον τῆς ζωῆς» (Ἀποκ. Β,10). Ἀμήν. Γένοιτο.

**π.Εὐδοκίμου, Ἀρχιμανδρίτου**

Πνευματικοῦ της Ι.Λαύρας Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου,

**π.Εὐφροσύνου, Ἱερομονάχου καί Σαββαΐτῶν Πατέρων**

Ἐπιμέλεια κειμένου:

**π.Ἰγνάτιος, Ἀρχιμανδρίτης**